Samfunnskontrakt for flere læreplasser

(2016–2020)

INNLEDNING

Det norske arbeidslivet er avhengig av god tilgang på kvalifiserte fagarbeidere. Det er viktig for at vi som land skal være godt rustet for de omstillinger som ligger foran oss, og for å kunne løse viktige samfunnsoppgaver.

For å lykkes med dette er det avgjørende at yrkesfagene blir sett på som attraktive både blant ungdom, voksne og i arbeidslivet. Samtidig må flere enn i dag fullføre med fag- eller svennebrev. Fullført videregående opplæring er også viktig for den enkeltes omstillingsevne og muligheter for varig tilknytning til et kompetanse-krevende arbeidsliv. Selv om rundt halvparten av ungdomskullene søker seg til yrkesfagene etter ungdomsskolen, er det bare om lag halvparten av disse som fullfører med fagbrev. Tilgang på læreplasser er en avgjørende faktor for å skaffe flere fagarbeidere.

Samfunnskontrakten bygger på trepartssamarbeidet og fagopplæringen har en sentral plass i det organiserte arbeidslivet. Dette er en viktig forutsetning for en felles innsats gjennom samfunnskontrakten.

Partene er enige om å fornye samarbeidet mellom utdanningsmyndighetene og partene i arbeidslivet i en samfunnskontrakt for flere læreplasser. Partene er enige om å konsentrere innsatsen om å jobbe aktivt for at flere søkere skal få læreplass gjennom å rekruttere flere bedrifter og virksomheter til lærlingordningen.

De ulike bransjene er forskjellige med ulike utfordringer, og partsorganisasjonene er ulikt organisert. Partene vil derfor både forplikte seg til felles innsats, men også til innsats i egen bransje ut fra egne forutsetninger. Målene er vi sammen om, men veiene fram vil være forskjellige.

MÅL

ALLE KVALIFISERTE SØKERE SKAL FÅ TILBUD OM LÆREPLASS

Dette er et krevende mål som bare kan nås gjennom en langsiktig felles innsats. Det er avgjørende at arbeidslivet ser fagopplæringen og lærlingordningen som en sentral måte å rekruttere fagarbeidere på, og at det å ta inn lærlinger er et samfunnsansvar.

I 2015 var det om lag 9 000 søkere uten læreplass ved utgangen av året. Tidligere år har nivået ligget i nærheten av dette. Partene er enige om at dette innebærer et stort tap for arbeidsliv og samfunn, og for den enkelte søker.

Partene erkjenner at det er mange ulike faktorer som virker inn på om søkere får læreplasser og om bedrifter og virksomheter satser på fagopplæring. Søkerne må for det første ha et godt faglig grunnlag fra skolen, og det må være behov for den kompetansen fagbrevet gir. Det er viktig for en godt fungerende lærlingordning at skoletilbudet er godt tilpasset kompetansebehovet i arbeidslivet.

INNSATSOMRÅDER

Det skal etableres lokale nettverk for å skaffe flere læreplasser

Læreplasser og lærebedrifter finnes lokalt. Dette er førende for partenes felles arbeid for å nå målene i samfunnskontrakten. Det vil være avgjørende for den videre oppfølgingen av samfunnskontrakten at det etableres nettverk for samarbeid lokalt. I arbeidet med å etablere lokale nettverk er det viktig å bygge på samarbeid som allerede er etablert. Yrkesopplæringsnemndene kan være en viktig arena for å bygge slike nettverk. Partene på nasjonalt nivå har et ansvar for å ta initiativ til at det etableres lokale nettverk. I løpet av det første året av avtalen skal det etableres lokale nettverk i alle fylker. Nettverkene skal lage handlingsplaner for å skaffe flere læreplasser.

Det skal rekrutteres flere lærebedrifter for å skaffe flere læreplasser

I svært mange bransjer er det en relativt liten andel lærebedrifter i forhold til potensialet. Det er grunnlag for å rekruttere en større andel av virksomhetene til lærlingordningen. For å nå målet om at alle søkere skal få tilbud om læreplass, må en større andel av bedrifter og virksomheter i relevante bransjer rekrutteres som lærebedrifter. Det er også viktig å jobbe for at allerede etablerte lærebedrifter tar inn flere lærlinger, også i andre lærefag enn de har fra før.

AVTALEPARTENES FORPLIKTELSER

Avtalen innebærer at partene blir en del av et fast samarbeid. Samarbeidet innebærer at det både tas felles initiativ og at det settes i verk tiltak i bedrifter og virksomheter som partene representerer. Partene skal innarbeide avtalen i egne planer og ha en jevnlig dialog for å evaluere, forbedre og videreutvikle samarbeidet.

Vi forplikter oss til å bidra:

- i den nasjonale ressurs- og koordineringsgruppen
- til å gjennomføre tiltak for å skaffe flere lærebedrifter og flere læreplasser
- med innspill i formidlings- og dimensjoneringsprosessen av fagopplæringen
- til å spre kunnskap om lærlingordningen, om betydningen og verdien av fagopplæring, om mulighetene i arbeidslivet til å ta fagbrev og om mulighetene til videre utdanning og kompetanseutvikling
- til å bygge nettverk der alle relevante aktører deltar og jobber konkret for å nå målene i kontrakten, blant annet gjennom å påvirke viktige beslutningstakere. Partene skal bidra i de lokale nettverkene ut fra sine forutsetninger og organisasjonsmodeller.

ORGANISERING OG OPPFØLGING PÅ NASJONALT NIVÅ

Samfunnskontrakten er tema i et årlig toppmøte mellom avtalepartenes ledere for å diskutere status og mulige innsatsområder for neste periode. Dette toppmøtet er lagt til ett av møtene i Arbeidslivs- og pensjonspolitisk råd. Det etableres en nasjonal ressurs- og koordineringsgruppe som skal forberede disse toppmøtene.

RESSURS- OG KOORDINERINGSGRUPPEN SKAL:

- bidra til å etablere lokale nettverk
- bidra til at nettverkene utarbeider handlingsplaner som konkretiserer hvordan målene i kontrakten skal nås
- jobbe kunnskapsbasert bl.a. basert på rapportering fra de lokale nettverkene
- utarbeide en milepælsplan for arbeidet i kontraktsperioden

Oslo, 14. mars 2016

Kunnskaps-departementet	**NHO**	**LO**
Virke	**Arbeidsgiverforeningen Spekter**	**Unio**
Maskinentreprenørenes Forbund	**Kommunal og-moderniseringsdepartementet**	**YS**
Norges Rederiforbund	**KS**	

Samfunnskontrakt for flere læreplasser (2016–2020)

Design og trykk: Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon 03/2016